

ŠIFRA
UČENIKA

MATURSKI/STRUČNI ISPIT
JUN*2026.

**CRNOGORSKI - SRPSKI,
BOSANSKI, HRVATSKI
JEZIK I KNJIŽEVNOST**

VAŽNO!

„KANDIDAT GUBI PRAVO
POLAGANJA ISPITA, U TOM
ISPITNOM ROKU, KADA SE U
TOKU ISPITA, ODNOSNO
OCJENJIVANJA, UTVRDI DA SE
SLUŽIO NEDOZVOLJENIM
SREDSTVIMA, DA JE PREPISAO
TUĐI ZADATAK ILI DA JE DAO
SVOJ ZADATAK DRUGIMA.“

*(Pravilnik o načinu, postupku i vremenu
polaganja maturalnog ispita u gimnaziji,
član 24; Pravilnik o načinu i postupku
polaganja stručnog ispita za učenike koji
nastavljaju obrazovanje, član 27)*

UPUTSTVO

Vrijeme rješavanja testa je 180 minuta.

Pažljivo pročitaj uputstvo.

Ne otvaraj test dok test-administrator ne kaže da možete početi s radom.

Dozvoljen pribor: grafitna olovka, gumica i hemijska olovka.

Test MORA biti čitko napisan hemijskom olovkom. Učenik/učenica može da piše ćirilicom ili latinicom, pisanim ili štampanim slovima, ekavskim ili ijekavskim izgovorom, jotovanom ili nejotovanom varijantom. Ako piše štampanim slovima, MORA istaći veliko slovo.

Za vrijeme rada na testu nije dozvoljena upotreba elektronskih uređaja. Učenik/učenica ne smije na bilo koji način otkrivati u testu svoj identitet ili se direktno obraćati ocjenjivaču.

Pažljivo pročitaj svaki zadatak.

Uz test si dobio/dobila list za odgovore za zadatke višestrukog izbora. Potrebno je da na odgovarajuće mjesto pažljivo prepíšeš svoje odgovore.

Zadatak će se vrednovati s nula bodova:

- ako je odgovor netačan
- ako odgovor na zadatak višestrukog izbora NIJE prenijet na list za odgovore
- ako je zaokruženo više ponuđenih odgovora
- ako je zaokružen ili napisan i tačan i netačan odgovor
- ako je odgovor nečitko i nejasno napisan
- ako je rješenje napisano grafitnom olovkom
- ako funkcionalni tekst/esej NIJE napisan na predviđenom mjestu, već samo na listovima za koncept (pisanje koncepta nije obavezno).

Ukoliko pogriješiš, prekriži i rješavaj ponovo.
Nije dozvoljena upotreba korektora.

Želimo ti mnogo uspjeha!

Pročitaj tekst i odgovori na pitanja 1, 2, 3, 4 i 5.

FUGERAJ – GRAD U GRADU

Kada su došli u Augzburg 1367. godine, Fugerovi su živjeli od trgovine tkanom robom, ali je poslovno orijentisana porodica brzo uspostavila važne odnose i izrasla u jednu od najbogatijih porodica u gradu. Bio je to centar trgovine, industrije i proizvodnje tkanina, umjetnička oaza za brojne slikare i muzičare, rodno mjesto posebnog rokoko stila, prozvanog „augzburški stil“, a danas je njegov sistem vodosnabdijevanja upisan na UNESCO-v spisak svjetske baštine.

Stambeno naselje Fugeraj sa kućama obraslim zelenilom i komotnim trgovima, muzejom i kapelom, jedno je od najvećih atrakcija u njemačkom Augzburgu. Opasan je zidinama a petoro vrata i danas zatvaraju svake večeri. Ali, živopisno naselje u srcu bavarskog grada je mnogo više od toga: to je veliki socijalni projekat koji već pet vjekova u 67 kuća sa 142 stana pruža krov nad glavom za oko 150 siromašnih ljudi. Površina stanova je oko 60 kvadratnih metara, a oni u prizemlju imaju i pripadajući vrt.

Ideja za Fugeraj rodila se 1521. godine, kada je Jakob Fuger poklonio zemljište za izgradnju društveno-stambenog kompleksa – prvog u svijetu – za porodice i pojedince u nevolji.

U „kućama za siromašne“ smješteni su nadničari ili zanatlije koji su malo zarađivali, ali su morali da ispune i neke uslove. Oni su morali biti časni i truditi se oko posla. Prosjaci nijesu imali nikakve šanse – za njih su, smatrao je Jakob Fuger, nadležni grad i crkva. Osim toga, stanari su morali da potiču iz Augzburga, da budu katolici i da se triput dnevno mole za spas duše trgovca Fugera. Zauzvrat je od stanara zahtijevao godišnju stanarinu od jednog rajnskog guldena – to je odgovaralo otprilike sedmičnoj plati jednog zanatlije. Što se tiče iznosa stanarine, ništa se nije promijenilo već 500 godina. I danas se jednom godišnje mora platiti simboličnih 88 centi. Jakob je osnovao dobrotvorni fond za finansiranje kompleksa socijalnog stanovanja, koji i danas pokriva neke od troškova. Velika važnost pridavala se duhu zajedništva i solidarnosti, što se osjeća i danas. Stanovnici jedni za druge obavljaju usluge, međusobno se pomažući i družeći se. Takođe, svi stanovnici morali su da prihvate i policijski čas, koji je počinjao u 22 sata, kada su se kapije zatvarale. Zanimljivo je da je jedan od stanovnika bio i pradjed slavnog Mocarta, kojem je danas u čast postavljena spomen-ploča.

I Tridesetogodišnji rat i Drugi svjetski rat donijeli su razaranja za projekat, ali Fugeraj je ne samo obnavljan svaki put već i proširen, uvijek poštujući prvobitno dogovorene uslove zakupa. Uslovi se dosad nijesu mijenjali. Policijski čas je malo opušteniji, stanovnici koji se kasnije vraćaju obično moraju da plate „kaznu“ čuvaru u iznosu od 50 centi.

Mjesto godišnje posjeti oko 200 000 turista a ulaz kroz kapiju kompleksa opasanog zidinama je osam eura.

(Prilagođeno prema: <https://tacno.net/misija-inovacije/>; pristupljeno: 8. decembar 2025)

1. Zašto Fugeraj nazivaju grad u gradu?

1 bod	
-------	--

2. Koje uslove su budući stanari morali ispunjavati da bi živjeli u Fugeraju?

1 bod

3. Ako je konstatacija tačna, zaokruži T, a ako nije tačna, zaokruži N.

Fugeraj je nastao u 17. vijeku.	T	N
Uslove za stanovanje je utvrdio Jakob Fugeraj.	T	N
Fugeraj se više ne finansira iz dobrotvornog fonda koji je osnovao Jakob.	T	N
Iznos godišnje stanarine je bio kao jedna nedjeljna plata nekog zanatlije.	T	N
U ovom naselju živio je i čuveni Mocart.	T	N

1 bod

4. Ko nije mogao da traži i dobije smještaj u naselju?

1 bod

5. Da bi se posjetio Fugeraj, mora se platiti:

1. 88 centi
2. 50 centi
3. 8 eura
4. 1 gulden
5. Ne treba da se plati

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

6. Dopuni rečenicu odgovarajućim oblikom iz zagrade:

_____ bi s pažnjom radio, sve mu je išlo _____.
(Kad god/Kadgod) (na ruku/naruku)

1 bod	
-------	--

7. Napiši glagole u infinitivu od sljedećih imenica:

plač _____
boja _____
izvinjenje _____

1 bod	
-------	--

8. A) Teško je biti među ljudima.

U kojem je padežu podvučena riječ u rečenici?

1 bod	
-------	--

B) Upotrijebi ime i prezime iz zagrade u genitivu.

Gledao sam film _____. (Džoni Dep)

1 bod	
-------	--

9. Napiši skraćence navedenih naziva ustanova.

Institut za javno zdravlje _____
Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija _____
Zavod za udžbenike i nastavna sredstva _____
Ministarstvo inostranih poslova _____

1 bod	
-------	--

10. A) Napiši sinonime akcentovanih riječi:

kùpiti _____

kúpiti _____

1 bod	
-------	--

B) Riječi kùpiti i kúpiti su:

1. antonimi
2. paronimi
3. homonimi

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod	
-------	--

Pročitaj odlomak iz djela *Prokleta avlija* Iva Andrića i odgovori na pitanja 11 i 12.

Počinje da mi se priviđa. (...) Sjedim tako i uživam i pušim, ako se nađe, a od duhana sve mi se glava zanosi. Dim oko mene, a uza me se kao privije Džem-Ćamil, neispavan, blijed, suznih očiju. I ja razgovaram s njim srčano i prosto, kako nikad nisam mogao ni umio dok je bio tu i dok smo se viđali, onako kako bih razgovarao sa nekim mlađim od fratara iz mog manastira, kad ga napadne *taedium vitae*.¹

11. Kome u odlomku počinje da se priviđa?

1 bod	
-------	--

12. Da li je Džem-Ćamil pravo ime književnog lika iz *Proklete avlije*? Obrazloži.

1 bod	
-------	--

¹ Taedium vitae (lat.) – odgovornost prema životu

Pročitaj pjesmu *Opomena* A. B. Šimića i odgovori na pitanja 13, 14. i 15.

OPOMENA

Čovječe pazi
da ne ideš malen
ispod zvijezda!

Pusti
da cijelog tebe prođe
blaga svjetlost zvijezda!

Da ni za čim ne žališ
kad se budeš zadnjim pogledima
rastajo od zvijezda!

Na svom koncu
mjesto u prah
Prijeđi sav u zvijezde!

13. A) Kojom vrstom stiha je napisana pjesma?

1 bod

B) Kojoj vrsti lirske pjesme pripada?

1 bod

14. Pjesma govori o:

1. prirodi
2. ljubavi
3. prolaznosti

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

15. Koji je dominantan motiv pjesme *Opomena*?

1 bod

16. Ko se u Gogoljevom *Revizoru* ne pojavljuje na sceni, a pominje se u djelu?

1. revizor
2. poštar
3. ljekar
4. trgovac

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

17. Pažljivo pročitaj tvrdnje koje se odnose na pjesmu *Santa Maria della Salute*. Ukoliko je tvrdnja tačna, zaokruži T, a ako je netačna, zaokruži N.

TVRDNJA	T	N
Pjesmu je napisao Dušan Kostić.	T	N
U pjesmi se spajaju ljepota crkve i žene.	T	N
Pjesma je posvećena Lauri.	T	N
Pjesma je građena na kontrastima.	T	N

1 bod

18. Šta je Đerzelezova *Ahilova peta*?

1. žena
2. megdani
3. putovanja
4. porodica

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

19. Pročitaj odlomak iz djela *Na Drini ćuprija* i riješi zadatak.

...Ali noću, tek noću, kad ožive i planu nebesa, otvara se beskrajnost i silna snaga toga sveta u kome se živ čovek gubi i ne može da se priseti ni sama sebe ni kuda je pošao ni šta hoće ni šta treba da radi. Tu se samo živi, istinski, vedro i dugo; tu nema reči koje teško obavezuju za ceo život, ni smrtonosnih obećanja ni bezizlaznih položaja, sa kratkim rokom koji neumoljivo teče i ističe, a sa smrću ili sramotom kao jedinim izlazom na kraju. Da, tu nije kao u dnevnom životu, gde ono što je jednom rečeno ostaje neporecivo, a obećano neizbežno. Tu je sve slobodno, beskrajno, bezimeno i nemo.

A) Koja junakinja noć doživljava kao slobodu?

1 bod	
-------	--

B) Objasni smisao podvučenih riječi.

1 bod	
-------	--

Na osnovu odlomaka iz djela *Hamlet* i *Gorski vijenac* riješi 20. zadatak.

1. monolog	2. monolog
„O da se to čvrsto, prečvrsto meso stopi, u jednu rosu skopni, rastvori se! Il' da Večni nije dao zakon svoj protiv ubistva sebe! Bože! Bože! Što jadan, prazan, bljutav, beskoristan izgleda meni sav rad ovog sveta!”	„Grdni dane, da te Bog ubije, koji si me dao na svijetu! Čas proklinjem lanski po sto putah u koji me Turci ne smakoše da ne varam narodnje nadanje.”

20. A) Ko izgovora citirane riječi u:

1. monologu _____

2. monologu _____

1 bod

B) Čime je izazvan pesimističan doživljaj svijeta kod lika u:

1. monologu

2. monologu

2 boda

21. Rasporedi nazive književnih djela u odgovarajuća polja.

Hamlet

Noć skuplja vijeka

Banović Strahinja

Put Alije Đerzeleza

Gospoda Glembajevi

Kanconijer

LIRIKA	EPIKA	DRAMA

2 boda

Na osnovu odlomka iz djela *Tuga* riješi 22. zadatak.

Bogami jest, kobilice, sestrice... Nema više Kuzme Joniča... Eh, mogao je dugo poživeti... Smrt ga ugrabila... Recimo, sada, ti imaš jedno ždrebence, i ti si mu rođena mati. I odjednom, recimo, tvoje ždrebence smrt ugrabi... Je li da je to žalost? Kobilica gricka seno, sluša i diše na ruke svoga vlasnika. Jona se zaboravlja i priča joj...

22. A) Napiši ime autora i književnu vrstu kojoj djelo pripada.

1 bod

B) Ko je Kuzma Jonič?

1 bod

C) Objasni stilsku funkciju česte upotrebe tri tačke u odlomku.

1 bod

D) Objasni tragikomičnost ove scene u kontekstu cijelog djela.

1 bod

23. Svakom od iskaza pridruži pravac/epohu. Pazi, jedan pravac/epoha je suvišan/suvišna.

klasicizam

romantizam

realizam

antika

1. Junaci su buntovni, ponekad „suvišni“, u stalnom traženju promjene.

2. Junaci su idealizovani pojedinci na čije postupke utiču božanske sile.

3. Junaci su „mali ljudi“, obični pojedinci u svojim svakodnevnim životnim dilemama.

1 bod

25. Ponuđene su dvije teme za pisanje eseja. Zaokruži broj ispred teme koju si odabrao/odabrala. Oblikuj esej koji sadrži od 250 do 300 riječi.

- Prilikom razvijanja teme, koristi relevantne primjere/podatke uz argumentovanje sopstvenih stavova.
- Poštuj zahtjev o broju riječi +/-10% (ocjenjuje se sastav koji ima od 225 do 330 riječi; ako esej ima manje od 225 riječi, NE ČITA SE, a na 330. riječi PRESTAJE čitanje).
- Vodi računa o jezičkoj pravilnosti i čitljivosti teksta.

1. Dan bez riječi

Uputstva za pisanje eseja:

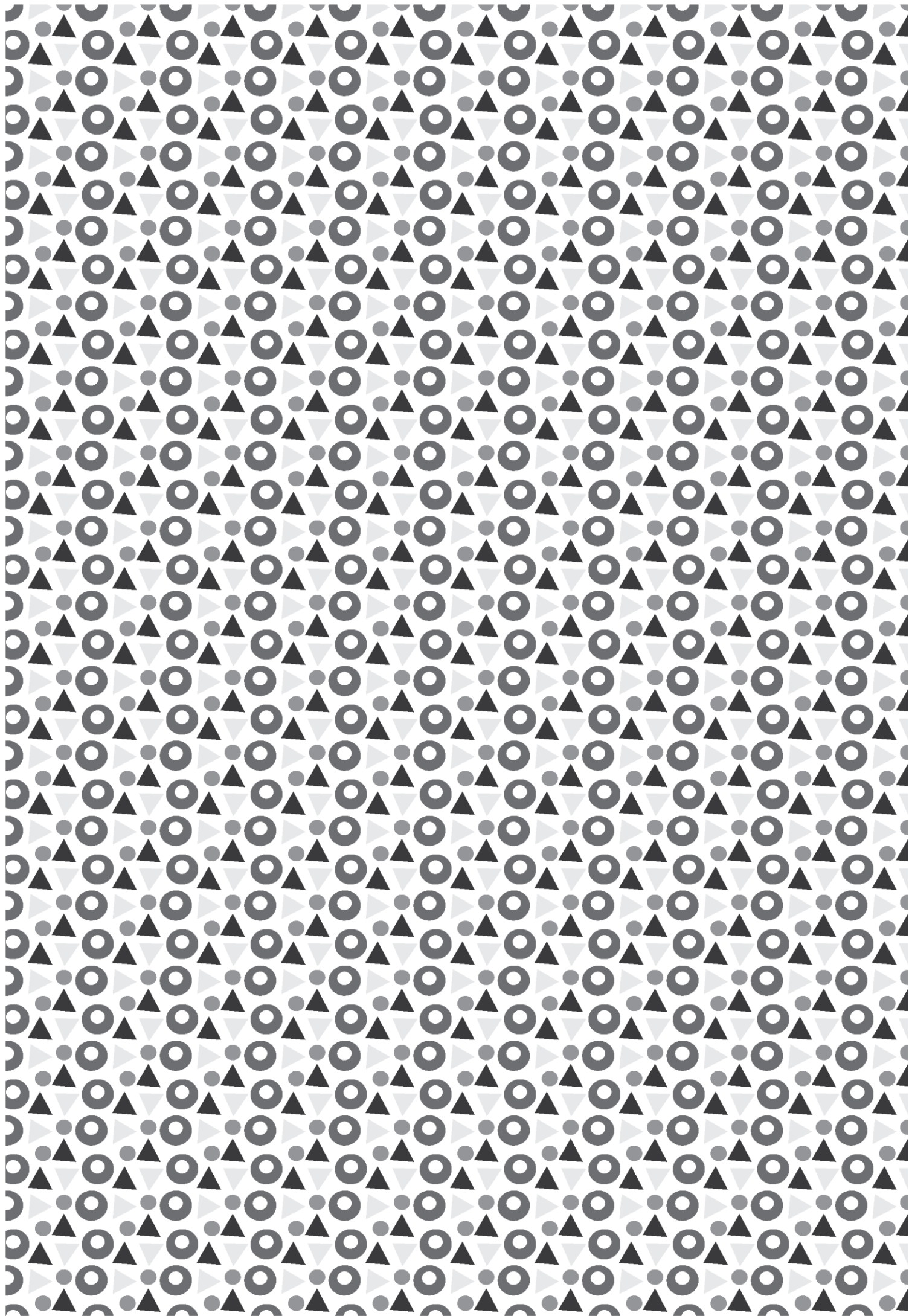
- Na koje sve načine čovjek komunicira?
- Kako zamišljaš dan bez riječi? Navedi prednosti i mane takve komunikacije.
- Čemu bi nas taj dan naučio?

2. Lado Tajović između mraka i svjetlosti u romanu *Zlo proljeće*

Uputstva za pisanje eseja:

- Navedi osnovne podatke o djelu (autor, tematika, junaci...).
- Opiši atmosferu u kojoj egzistira junak i ukaži na njegova unutrašnja stanja.
- U čemu pronalazi izlaz iz naizgled bezizlazne situacije?

13 bodova	
-----------	--

www.iccg.co.me